

Eindrapport

VISONDERZOEK TER PLAATSTE VAN EN DIRECT ROND PERCEEL HERENWEG 112 TE VINKEVEEN

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

VISONDERZOEK TER PLAATSTE VAN EN DIRECT ROND PERCEEL HERENWEG 112 TE VINKEVEEN

rapportnr. 2015.1958

april 2015

In opdracht van:
Ontwikkelingsmaatschappij Buitenveldert Amsterdam
Nijenburg 75B
1081 GE Amsterdam.

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2015.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

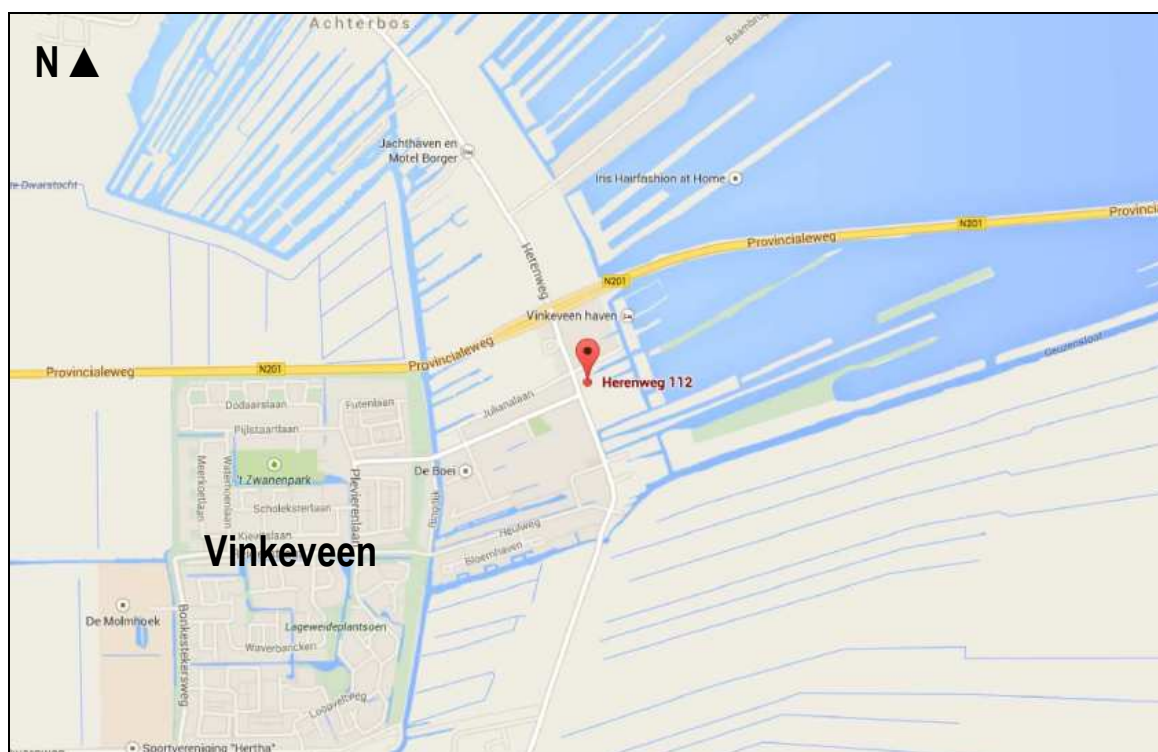
INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 INLEIDING.....	2
1.2 OPBOUW RAPPORT	2
 2. VISSOORTEN.....	3
2.1 ALGEMEEN.....	3
2.2 KLEINE MODDERKRUIPER.....	3
2.3 BITTERVOORN.....	3
2.4 RIVIERDONDERPAD.....	4
 3. METHODE.....	5
 4. RESULTAAT INVENTARISATIE	6
4.1 AANGETROFFEN SOORTEN	6
4.2 GESCHIKTHEID.....	6
 5. CONCLUSIE	7
 GERAADPLEEGDE LITERATUUR	8

1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Er is het voornemen voor de verdere realisatie van woningbouwlocatie op een perceel aan de Herenweg 112 te Vinkeveen (zie figuur 1 voor de globale ligging). Op basis van onderzoek is bepaald dat dit plangebied mogelijk van waarde is voor beschermde vissen die door het voornemen negatief kunnen worden beïnvloed (Adviesbureau Mertens, 2015). Op grond hiervan is aan Adviesbureau Mertens BV te Wageningen gevraagd om het voorkomen en de eventuele verspreiding en het terreingebruik inzichtelijk te maken. In onderhavig rapport wordt verslag gedaan van deze veldinventarisatie.

Figuur 1. Globale ligging van Herenweg 112 te Vinkeveen.

1.2 Opbouw rapport

Na een korte uitleg over de ecologie van vissen (hoofdstuk 2) komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethoden.
- Een beschrijving van de aanwezigheid en het eventuele terreingebruik van vissen.
- De conclusie over de betekenis van het plangebied voor vissen.

2. VISSOORTEN

2.1 Algemeen

In allerlei wateren komen verschillende soorten vissen voor. Het voorkomen hiervan is afhankelijk van de milieufactoren zoals stroomsnelheid, doorzicht en diepte. Op basis van aanwezige ecotopen kan in potentie de kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad voorkomen (Adviesbureau Mertens, 2014).

2.2 Kleine modderkruiper

De kleine modderkruiper komt wijd verspreid over Nederland, in zowel stilstaande als stromende wateren, voor. De soort wordt met name in kleinere wateren vastgesteld met relatief veel plantengroei. Hier worden ook veel juveniele soorten aangetroffen hetgeen wijst op voorplanting. De voortplantingsperiode vindt plaats van april tot juni. Eieren worden dan willekeurig afgezet aan planten en stenen. De soort wordt met name op de bodem vastgesteld. Deze typische bodembewoner is dan ook voornamelijk 's nachts actief. Overdag houdt de kleine modderkruiper zich schuil.

2.3 Bittervoorn

De bittervoorn is een zeer kleine vissoort (5 tot 8 cm, max 10 cm) die behoort tot de karperachtigen. Hij bezit een hoge rugvin en heeft een (blauwe) anaalstreep. Van de meeste inheemse Nederlandse vissen is het voedsel overwegend dierlijk. De bittervoorn heeft echter een lange darm en is daardoor aangepast aan een dieet met veel plantaardig materiaal zoals kiezelalgen. Deze microscopisch kleine algen worden van stenen "gegraasd" –reden waarom de vis vaak onder stenen bruggetjes en duikers te vinden is en amper wordt aangetroffen-. Het voorkomen van de bittervoorn is sterk gerelateerd aan het voorkomen van schildersmosselen of zwanenmosselen (grote zoetwatermosselen), die nodig zijn bij de voortplanting. De eieren van bittervoorn worden in de mantelholte van de mosselen afgezet; ze komen daar uit en de larven blijven er tot ze gaan zwemmen. Gedurende het leggen van de eieren worden jonge mosselen uitgestoten en hechten zich gedurende enige tijd aan de kieuwen van de bittervoorn. Dit is tevens een manier voor mosselen om zich te verspreiden. Evenals de bittervoorn komen mosselen voor in vrij heldere, kleine wateren. Aldaar moet de sliblaag niet te dik zijn omdat de mosselen zich anders niet kunnen vastzetten. Enig slib (modder) is echter optimaal voor de voedselvoorziening van de mosselen. Als door baggerwerkzaamheden of ander onderhoud de mosselen van de bodem verdwijnen, is het paaibiotop van de bittervoorn verdwenen. De paaitijd loopt van april tot juni. De bittervoorn vereist daarnaast voldoende waterplanten omdat anders de verschillen in milieuomstandigheden zoals zuurstofhoeveelheid te groot zijn. De bittervoorn wordt dan ook aangetroffen in stilstaande wateren, zoals schone poldersloten en vijvers met een gevarieerde plantengroei en plantenrijke oevers en meren. In zeer langzaamstromend water (onder de 10 cm/s) komt de bittervoorn voor in begroeide oevers en rivieren en meanders van laaglandbeken. De minimale waterdiepte voor het voorkomen van bittervoorn bedraagt 50 cm. In diepe droogmakerijen zoals bijvoorbeeld rond Mijdrecht komt de soort niet voor; op veel plaatsen welt zout water op in diepe droogmakerijen waardoor het water ongeschikt leefgebied is voor zoetwatermosselen. Als gevolg van kanalisatie en watervervuiling is de bittervoorn op de Rode lijst van bedreigde diersoorten gekomen als kwetsbaar (tweede categorie) en is zwaar beschermd onder de Flora- en faunawet.

2.4 Rivierdonderpad

De rivierdonderpad werd in Nederland tot de soort *Cottus gobio* gerekend. In 2007 is aangetoond dat *Cotus Gobio* niet in Nederland voorkomt. De in Nederland aanwezige donderpadden bleken *Cottus perifretum* (rivierdonderpad) en *Cotus rhenanus* (beekrivierdonderpad) te zijn (Crombaghs e.a., 2007, Dorenbosch e.a., 2008). In Noord-Holland komt alleen de rivierdonderpad (*Cotus rhenanus*) voor. De huidige beschermingsstatus van de rivierdonderpad berust op *Cottus gobio* als gevolg van het feit dat de rivierdonderpad in veel beeksystemen in het verleden is verdwenen als gevolg van watervervuiling en normalisatie. De soort is met name gevoelig voor zware metalen en lage zuurstofgehalten. Door recente opsplitsing is nog geen onderscheid in de beschermingsstatus van de rivierdonderpad en die van de beekdonderpad. Hierdoor blijft de beschermde status voor rivierdonderpad ook van toepassing voor de andere rivierdonderpadden. Dit was immers het doel van de wetgever. De rivierdonderpad wordt in Noord-Holland vaak gezien in stilstaande, zuurstofrijke wateren, zoals oevers met stenen en veel windwerking (als gevolg van de zuurstofvoorziening).

3. METHODE

Vissen zijn geïnventariseerd door middel van schepnetonderzoek (10 maart 2015). Met het net worden veelvuldig kleine vissen gevangen zoals de kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad die voor kleinere wateren een representatief beeld geven van de aanwezige visfauna. Het gebruikte schepnet dat werd gebruikt is geleverd voor professionele inventarisaties. Met dit net worden relatief kleine vissen gevangen die een representatief beeld geven van de aanwezige vissen. De methode wordt landelijk gebruikt en wordt uitgedragen door Stichting RAVON te Nijmegen (Spikmans & Jong, 2006). Met het schepnet zijn alle wateren integraal bemonsterd vanaf de oever, eventueel met waadbroek vanuit het water.

Naast schepnetonderzoek zijn stenen en waterbodem in de avond van 9 maart 2015 beschenen met een sterke lamp om –met name- het voorkomen van rivierdonderpad inzichtelijk te maken.

In de soortenstandaard van kleine modderkruiper (DR, 2013a) en bittervoorn (DR, 2013b) is weergegeven dat de optimale periode van bemonsteren van deze soorten van april tot en met oktober is en dat het aantonen van overwinteringsplekken (van de kleine modderkruiper) het beste in de overwinteringsperiode kan plaatsvinden (november tot en met februari). Een soortenstandaard van rivierdonderpad was ten tijde van onderhavig onderzoek niet beschikbaar.

Omdat het onderzoek op 9 maart 2015 plaats vond (in het vroege voorjaar), zijn de wateren niet steekproefsgewijs bemonsterd maar over de gehele lengte en is tevens aangegeven -op basis van best professional judgement-, in welke mate de soorten worden verwacht / een andere verspreiding zullen hebben buiten de winter. Conform de soortenstandaards van kleine modderkruiper (DR, 2011a) en bittervoorn (DR, 2011b) kan het voorkomen namelijk ook aannemelijk worden gemaakt door:

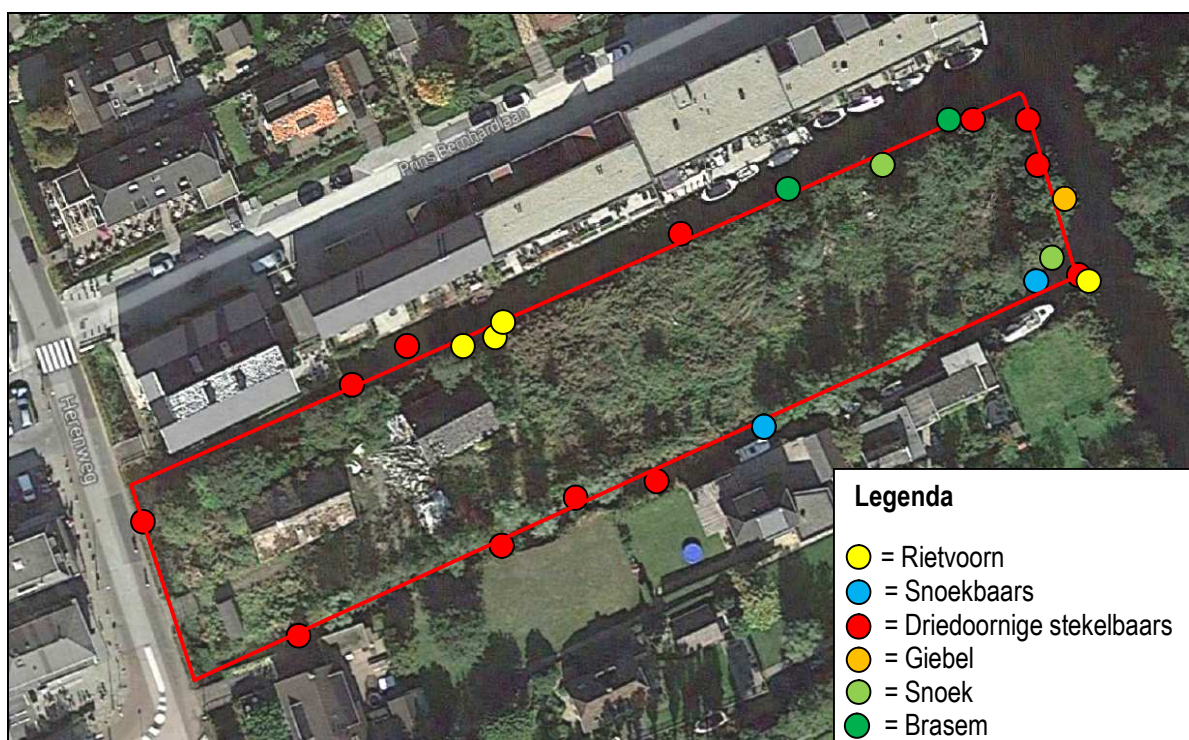
- het aantonen dat de wateren geschikt zijn,
- de soort voorkomt,
- de wateren bereikbaar zijn.

4. RESULTAAT INVENTARISATIE

4.1 Aangetroffen soorten

In totaal zijn zes vissoorten aangetroffen door middel van vangst. Gevangen zijn rietvoorn, snoekbaars, driedoornige stekelbaars, gibel en snoek en brasem. Rivierdonderpad is niet in de avond met licht waargenomen.

Geen van de waargenomen vissen is beschermd via de Flora- en faunawet of opgenomen op de Rode lijst van bedreigde diersoorten.

Figuur 2. Vangsten vissoorten direct rond perceel Herenweg 112 te Vinkeveen.

4.2 Geschiktheid

Naarmate meer westelijk wordt gekomen neemt de waterdiepte af en de hoeveelheid slib toe. Tevens wordt de breedte van de watergangen naar het westen af. Het is aannemelijk dat het westelijk deel van de watergangen daarnaast negatief wordt beïnvloedt als gevolg van vervuiling door bijvoorbeeld strooizout.

5. CONCLUSIE

Er is het voornemen voor de realisatie van woningbouwlocatie op het perceel Herenweg 112 te Vinkeveen. Er is bepaald dat dit plangebied mogelijk van waarde is voor beschermde vissen die door het voornemen negatief kunnen worden beïnvloedt. Op grond hiervan is een gerichte veldinventarisatie uitgevoerd.

Er zijn zes vissoorten vastgesteld die alle niet beschermd of bedreigd zijn. De westelijke wateren zijn ook minder geschikt voor vissen. Als werkzaamheden aan de wateren worden uitgevoerd zijn er voldoende ontsnappingsmogelijkheden. De activiteiten zijn daarnaast van tijdelijke aard en er is voldoende alternatief leefgebied aanwezig.

Op grond van bovenstaande analyse worden effecten op beschermde soorten uitgesloten; de realisatie en uitvoering van woningbouwlocatie op het perceel Herenweg 112 te Vinkeveen is niet in strijd met het gestelde binnen de Flora- en faunawet.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Adviesbureau Mertens, 2015. Quick scan Flora- en faunawet perceel Herenweg 112 te Vinkeveen Wageningen, 1-13.
- Crombaghs, B.H.J.M., Dorenbosch, M., Gubbels, R.E.M.B., Kranenbarg, J., 2007. Nederlandse rivierdonderpad uit de Habitatrichtlijn bestaat uit twee soorten. De Levende Natuur 1008: 248-251.
- Dienst Regelingen, 2011a. Soortenstandaard Bittervoorn. Den Haag, 1-69.
- Dienst Regelingen, 2011b. Soortenstandaard Kleine modderkruiper. Den Haag, 1-63.
- Dorenbosch, M, Kessel, N. Van, Spikmans, F., Kranenbarg, J., Ctombaghs, B., 2008. Voorkomen van rivier- en beekdonderpadden in Nederland. Natuurbalans – Limes Divergens / RAVON, Nijmegen.
- Herder, J., Kranenbarg, J., Hopgeboom, d., Hamers, J., Dekker, K., 2012. Atlas van de Noord-Hollandse vissen 1980-2012. Nijmegen, 1-191.
- Spikmans, F, Jong, T. de, 2006. Het waarnemen van zoetwatervissen, Nijmegen, 1-55.

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601